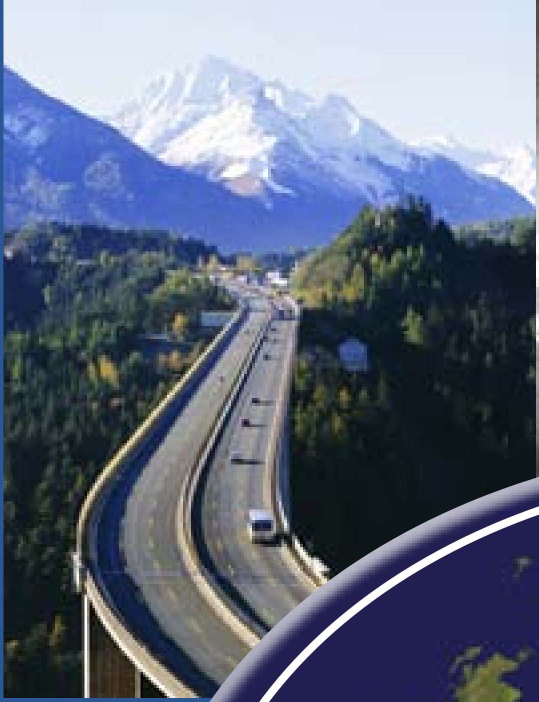

EVRÓPA

VINNUBÓK

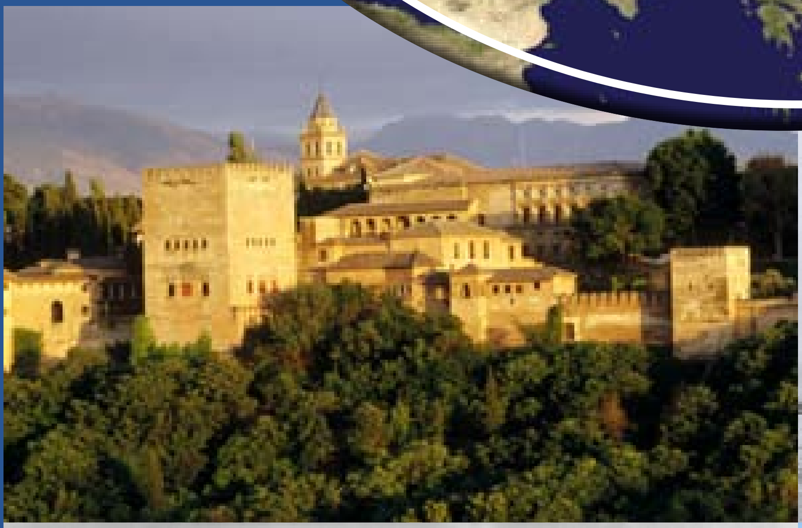

EVRÓPA - vinnubók

ISBN: 978-9979-0-1570-3

© 2010 Hilmar Egill Sveinbjörnsson
© 2010 kort: Jean-Pierre Biard
© 2010 teikningar: Anna Cynthia Leplar
© 2010 teikningar: Ingi Jensson

Ritstjórn: Sigrún Sóley Jökulsdóttir

Öll réttindi áskilin
1. útgáfa 2010
2. útgáfa 2012
Námsgagnastofnun
Kópavogi

Umbrot og hönnun: Námsgagnastofnun
Prentun: Viðey ehf.

Evrópa

Vinnubók

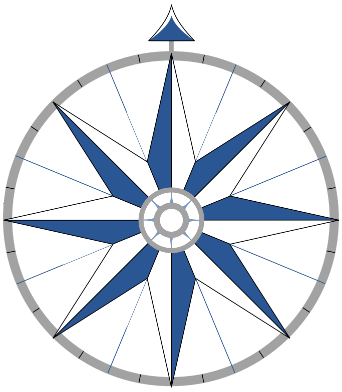

NÁMSGAGNASTOFNUN

Evrópa – skipting bókarinnar

Skoðaðu í lesbókinni hvernig Evrópu hefur verið skipt upp í fjóra hluta.
Litaðu hvern hluta með sínum lit.

☐	______________________________
☐	______________________________
☐	______________________________
☐	______________________________

Heimsálfur

1. Skrifaðu á línurnar heiti heimsálfanna og litaðu þær í mismunandi litum.

2. Hvað eru heimsálfurnar margar? ______________________

3. Hvaða heimsálfa er stærst? ______________________

4. Hvaða heimsálfa er minnst? ______________________

5. Í hvaða heimsálfum eru eftirtalin lönd?

Kína ______________________________

Bandaríkin ________________________

Egyptaland ________________________

Spánn ____________________________

Brasilía ___________________________

6. Hvaða höf eru merkt þessum númerum á kortinu?

1. ____________________________________

2. ____________________________________

3. ____________________________________

4. ____________________________________

5. ____________________________________

Lönd í Evrópu

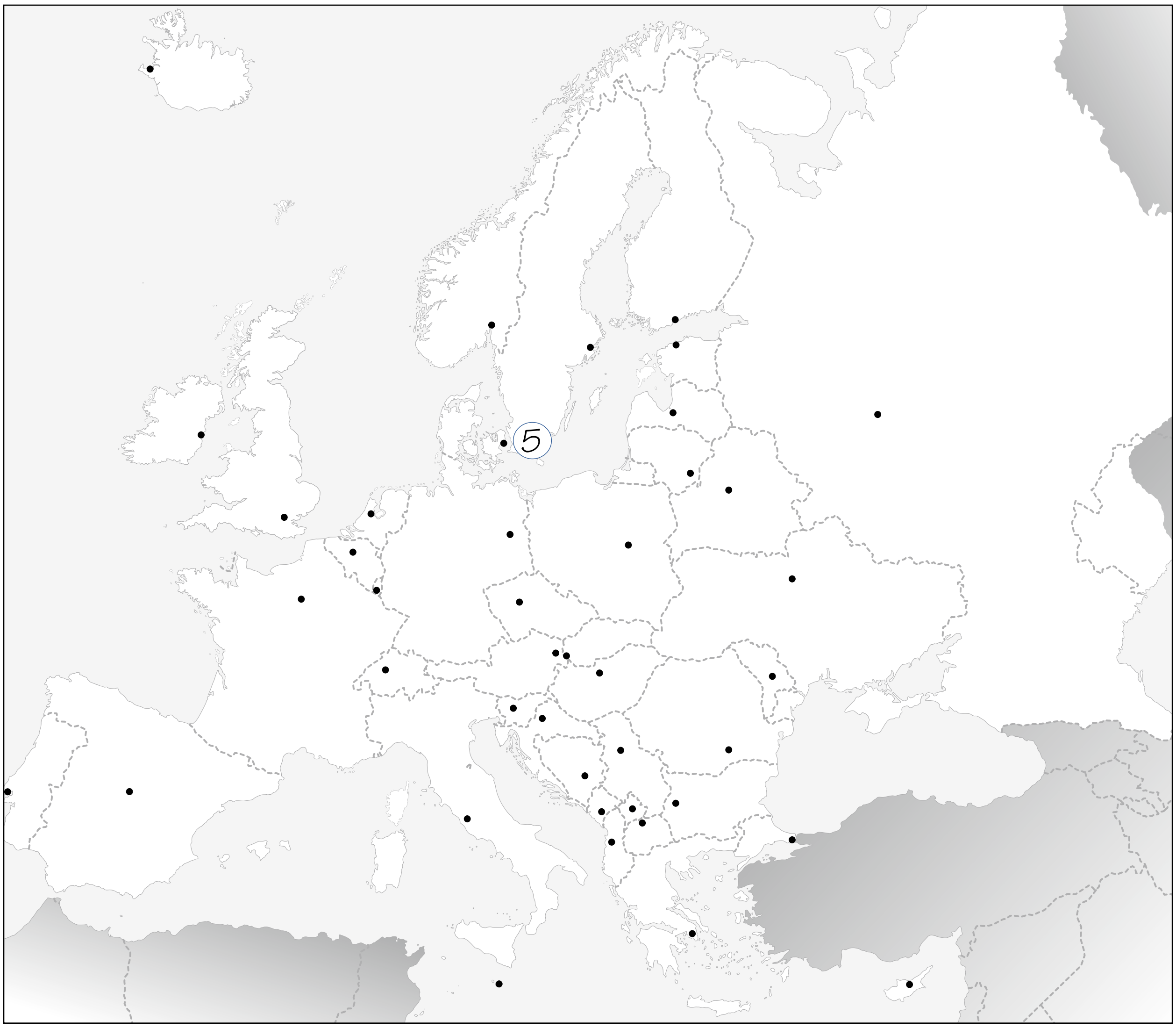

1. Númeraðu löndin í Evrópu og skráðu nöfnin hér á línurnar ásamt heiti höfuðborga.

1. ______________	11. ______________
2. ______________	12. ______________
3. ______________	13. ______________
4. ______________	14. ______________
5. Danmörk - Kaupmannahöfn	15. ______________
6. ______________	16. ______________
7. ______________	17. ______________
8. ______________	18. ______________
9. ______________	19. ______________
10. ______________	20. ______________

21. ______	34. ______
22. ______	35. ______
23. ______	36. ______
24. ______	37. ______
25. ______	38. ______
26. ______	39. ______
27. ______	40. ______
28. ______	41. ______
29. ______	42. ______
30. ______	43. ______
31. ______	44. ______
32. ______	45. ______
33. ______	46. ______

2. Skrifaðu niður þau Evrópulönd sem þú hefur komið til og höfuðborgir þeirra.

______

______

______

______

3. Hvaða fleiri stöðum manstu eftir í þeim löndum sem þú hefur komið til?

______

______

______

______

4. Hvaða land langar þig til að heimsækja? Hvað myndir þú skoða í því landi og hvers vegna?

______

______

______

______

Landakort

1. Hvers vegna þurfum við að hafa landakort þegar við ferðumst?

2. Nefndu tvær tegundir korta og hvaða munur er á þeim.

3. Skoðaðu hellaristur á netinu eða í bókum. Hvað teiknaði fólk á hellisveggina?

4. Teiknaðu nútímahellaristu.

Kortalestur – kortabók

1. Notaðu *Kortabók handa grunnskólum* (2007). Á hvaða blaðsíðum eru upplýsingar um Evrópu?

2. Í kortabókinni er hægt að fá alls konar upplýsingar um Evrópu. Hvaða upplýsingar getur þú fundið um Evrópu í kortabókinni?

3. Skoðaðu kort af Evrópu á bls. 38 og 39 í *Kortabók handa grunnskólum* (2007). Teiknaðu nokkur mismunandi tákn sem þar má finna og skráðu hvað þau standa fyrir.

Fjarkönnun

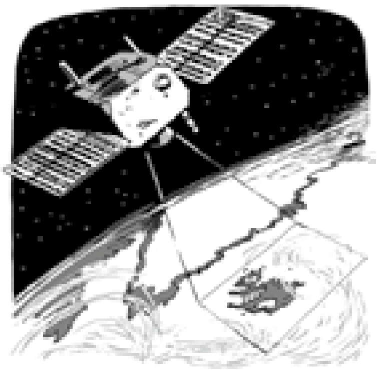

1. Hvað er átt við með hugtakinu fjarkönnun?

2. Finndu nöfn nokkurra gervitungla sem svífa á braut um jörðu og skrifaðu hér hvað þau heita.

Að þekkja áttirnar

1. Hvað heita höfuðáttirnar fjórar og hvaða gráðum samsvara þær á áttavita?

2. Skrifaðu réttar áttir á strikin.

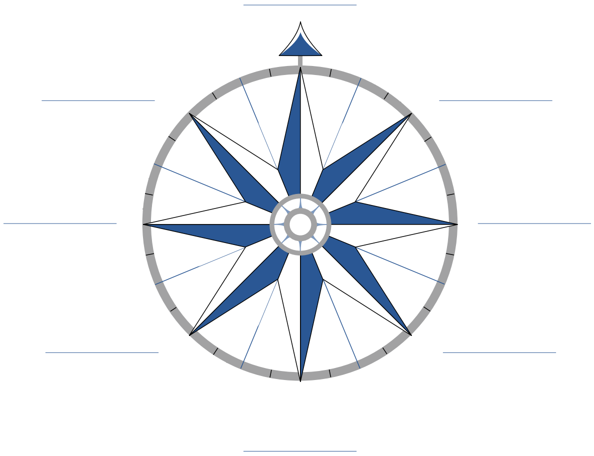

3. Hvaða tæki og útbúnaður er nauðsynlegur þegar ferðast er um óbyggðir?

4. Fylltu inn í töfluna það sem vantar.

Höfuðáttir	Milliáttir	Sk.st.	Gráður
Norður		N	0° eða 360°
	Norðnorðaustur		22,5°
		NA	
		ANA	67,5°
			90°
	Austsuðaustur		
		SA	
			157,5°
		S	
		SSV	
	Suðvestur		225°
	Vestsuðvestur		
Vestur			
			292,5°
	Norðvestur		
		NNV	

5. Hvað helldurðu að menn hafi notað til að rata á milli staða áður en áttavitinn varð til?

6. Hvaða tæki, annað en áttavitinn, er notað nú til dags til að rata á milli staða?

7. Nefndu tvö lönd í Evrópu sem eru fyrir austan Þýskaland.

8. Nefndu fjögur lönd í Evrópu sem eru fyrir norðan Tékkland.

9. Nefndu fjögur lönd í Evrópu sem eru fyrir vestan Sviss.

10. Nefndu fjögur lönd í Evrópu sem eru fyrir sunnan Slóveníu.

Evrópa

1. Hvar liggja álfumörk Evrópu? Merktu þau inn á kortið.

2. Hvað er meginland?

3. Hvaða lönd eiga landamæri að

Sviss? ____

____

Póllandi? ____

____

Hollandi? ____

____

Þýskalandi? ____

____

Ungverjalandi? ____

____

Króatíu? ____

____

Landslag í Evrópu – kort

1. Litaðu kortið í réttum litum; hálendi, láglendi, höf, vötn og fleira sem þér dettur í hug. Notaðu kort í lesbók eða kortabók sem fyrirmynd.

Skýringar

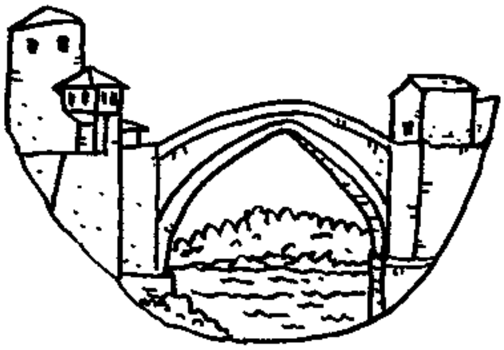

Landslag í Evrópu

1. Hvað er einkennandi fyrir landslag í suður- og austurhluta Evrópu?

2. Hvaða tímabil mótaði landslag í Evrópu öðrum fremur?

3. Hvernig var þá umhorfs í Evrópu á ísöld?

4. Hvaða ummerki má finna í landslagi í Evrópu eftir að ísaldarjökullinn hvarf? Nefndu dæmi.

Eyjar og skagar

1. Finndu fimm stærstu eyjarnar í Evrópu, byrjaðu á þeirri stærstu.
   Mundu að lönd geta verið eyjar.

   1. ______________________________
   2. ______________________________
   3. ______________________________
   4. ______________________________
   5. ______________________________

2. Merktu skagana inn á kortið.

   6. Íberíuskaga
   7. Balkanskaga
   8. Ítalíuskaga
   9. Skandinavíuskaga

3. Hvað heitir skaginn sem Noregur og Svíþjóð eru á?

   ____

4. Hvaða lönd má finna á Íberíuskaga og hvaða öðru nafni er hann líka nefndur?

   ____

   ____

5. Nefndu sjö lönd sem eru á Balkanskaga.

   ____

   ____

   ____

   ____

   ____

   ____

Ár, vötn og höf

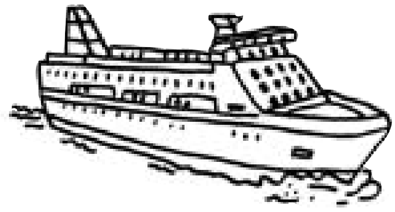

1. Veldu tvær stórar ár í Evrópu. Taktu fram í hvaða fjalllendi þær eiga upptök sín og í hvaða höf þær renna. Segðu um hvaða lönd árnar, sem þú valdir þér, renna? Renna þær í gegnum einhverjar borgir, þá hverjar?

____

____

____

____

____

2. Tengdu saman borg og á:

1	Köln	_______	Moldá
2	Prag	_______	Dóná
3	Hamborg	_______	Signa
4	París	_______	Elbe
5	Búdapest	_______	Rín

3. Raðaðu í rétta röð og finndu lausnarorðið:

EBLE	☐☐☐☐ (1: 4. reitur)
GAVLO	☐☐☐☐☐ (2: 1. reitur)
NÍR	☐☐☐ (3: 1. reitur)
NÓDÁ	☐☐☐☐ (4: 2. reitur)
ÓP	☐☐ (5: 1. reitur)
NGSAI	☐☐☐☐☐ (6: 5. reitur)

Lausnarorð:______________________

1	2	3	4	5	6

3. Hvað heita höfin sem umlykja Evrópu?

4. Nefndu þrjú innhöf og fimm strandhöf í Evrópu.

Fjallgarðar

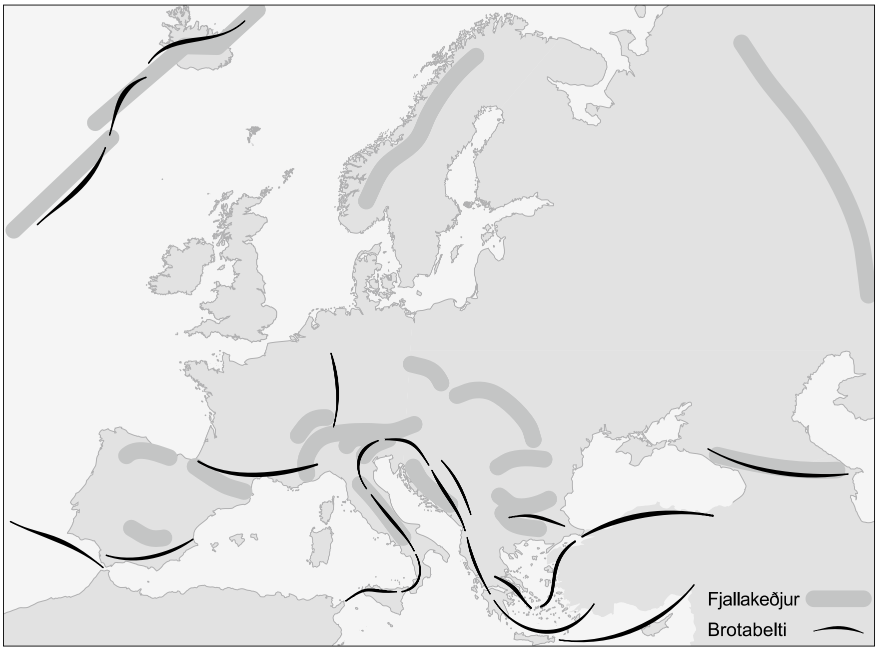

1. Nefndu fjóra fjallgarða í Evrópu.

2. Hvernig hafa fjallgarðarnir í suðurhluta Evrópu orðið til?

3. Finndu í hvaða löndum helstu brotabelti og fjallgarðar í Evrópu eru.

Golftstraumurinn

1. Teiknaðu inn á kortið þá hafstrauma sem má finna í Atlantshafinu og skráðu nöfn þeirra. Gerðu greinarmun á heitum og köldum hafstraumum.

2. Hvaðan kemur Golfstraumurinn?

3. Segðu í stuttu máli frá áhrifum Golfstraumsins á veðurfar í Evrópu.

4. Hvað heitir sá hluti Golfstraumsins sem streymir upp að suðurströnd Íslands?

____

____

5. Hvers vegna væri erfitt að búa á Íslandi ef það væri enginn Golfstraumur?

____

____

____

____

6. Orðaleit.

Finndu eftirtalin orð í rammanum:

Atlantshaf, Bandaríkin, Eystrasalt, Golfstraumurinn, Grænland, hafstraumur, Karíbahaf, Miðjarðarhaf, veðurfar

G	X	T	G	N	S	S	T	J	H	J	K	Q	V	T
G	R	R	G	Y	T	G	V	P	A	Y	M	X	E	J
Y	A	Æ	C	V	Z	W	W	R	F	D	R	A	Ð	Z
C	M	C	N	W	B	G	V	E	S	A	A	C	U	J
W	H	I	O	L	K	L	R	F	T	J	T	F	R	A
Y	R	Y	Ð	V	A	O	C	L	R	L	F	W	F	F
B	V	R	D	J	J	N	A	V	A	C	Q	R	A	M
Q	B	R	D	Z	A	N	D	S	U	B	Y	B	R	U
G	O	L	F	S	T	R	A	U	M	U	R	I	N	N
D	G	Q	N	S	M	R	Ð	Q	U	G	T	Z	Y	H
X	V	U	H	D	T	V	D	A	R	A	B	K	R	W
P	U	A	Q	S	N	I	K	Í	R	A	D	N	A	B
V	F	F	Y	K	A	R	Í	B	A	H	A	F	M	B
G	B	E	Y	D	W	Y	I	Z	R	X	A	N	M	E
P	J	R	Q	C	E	C	W	G	Q	M	Z	F	Q	P

Loftslag

1. Hvaða loftslagsbelti liggja í Evrópu og hver eru einkenni þeirra? Teiknaðu þau hér inn á kortið.

____

____

____

____

____

____

2. Skoðaðu kort yfir meðalhita í Evrópu á bls. 10.

Hver er meðalhiti í janúar í	Hver er meðalhiti í júlí í
Moskvu? ______________	Moskvu?______________
Lissabon? _____________	Lissabon? _____________
Varsjá? _______________	Varsjá? _______________
London? ______________	London? ______________
Aþenu? _______________	Aþenu? _______________

Gróður

1. Teiknaðu gróðurbelti Evrópu á kortið og litaðu með viðeigandi litum.

2. Hvað heita gróðurbeltin og hvaða lit valdir þú fyrir hvert belti og hver er einkennisgróður hvers gróðurbeltis fyrir sig?

1. ______________ ☐ ______________________
2. ______________ ☐ ______________________
3. ______________ ☐ ______________________
4. ______________ ☐ ______________________
5. ______________ ☐ ______________________
6. ______________ ☐ ______________________

3. Hvert er nyrsta gróðurbelti jarðar og af hverju geta tré ekki vaxið þar?

4. Hvaða gróður er að finna í hæstu fjöllum?

5. Í hvaða löndum liggur barrskógabeltið?

6. Hvað heita helstu trjátegundirnar í barrskógabeltinu?

7. Hver er einkennisgróður fyrir gresjur?

8. Hvar er makkígróður helst að finna í álfunni?

Búseta

1. Hverjar eru fimm fjölmennustu borgir Evrópu? Í hvaða löndum eru þessar borgir?

2. Hver er munurinn á dreifbýli og þéttbýli?

3. Hvort býrð þú í þéttbýli eða dreifbýli? Hvað búa margir í þínu sveitarfélagi?

4. Hvað eru Evrópubúar stór hluti af íbúum heimsins?

5. Hvers vegna helduröu að það sé strjálbýlla í norðurhluta Evrópu en sunnar?

6. Hvers vegna helduröu að það búi svona margir í stórborgum Evrópu en fáir í sveitunum?

7. Í hvaða stórborg í Evrópu myndir þú vilja búa? Hvers vegna?

8. Finndu 6 þéttbýlustu lönd Evrópu.

Fjölmennustu löndin	Íbúaþéttleiki
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	

$$\text{Íbúaþéttleiki} = \frac{\text{íbúafjöldi}}{km^2}$$

Maður og náttúra

1. Hvað hefur náttúran veitt okkur frá örófi alda?

2. Af hverju gæti það stafað að íbúaþéttleiki í Evrópu er eins mikill og raun ber vitni?

3. Hvað er átt við þegar talað er um auðlindir jarðar?

4. Hvers vegna er mikilvægt að fara vel með auðlindirnar?

Atvinnuhættir

1. Hvað ræður því hvaða atvinna er stunduð á hverjum stað fyrir sig?

2. Hvað er staðarval?

3. Hvaða áhrif helduðu að atvinnuhættir hafi á búsetu fólks?

4. Hvað langar þig til að vinna við þegar þú verður eldri og hvar í Evrópu helduðu að þú gætir fengið vinnu við það?

5. Teiknaðu mynd af þér í draumastarfinu þínu.

Landbúnaður

1. Í hvaða þrjá meginflokka er landbúnaði skipt?

2. Hvers konar landbúnaður telst til hvers flokks fyrir sig?

3. Hannaðu og teiknaðu mynd af skilti sem táknar hvern flokk landbúnaðar.

4. Hvaða tegund landbúnaðar er einkum stunduð um norðanverða álfuna, um miðbik álfunnar og í Miðjarðarhafslöndum?

5. Hvað er átt við með hugtakinu lífrænn landbúnaður?

6. Hvers vegna helduðu að það sé betra að bera skít á tún heldur en tilbúinn áburð?

7. Ef þú værir bóndi í Evrópu, hvernig bóndi vildir þú vera, hvar og hvers vegna?

Vatnsnotkun og áburður í landbúnaði

1. Hvað notar landbúnaður í Evrópu mikið vatn miða við alla vatnsnotkun í Evrópu?

2. Hvað er til ráða svo menn fari betur með vatn?

3. Hvað getur þú gert til að spara vatn?

4. Til hvers er tilbúinn áburður notaður í landbúnaði?

5. Til hvers eru eiturefni notuð í landbúnaði?

6. Hvaða afleiðingar getur tilbúinn áburður haft á umhverfið?

7. Hvaða afurðir fáum við úr landbúnaði?

Sjávarútvegur

1. Fyrir hvaða lönd skipta fiskveiðar mestu máli? Af hverju heldurðu að svo sé?

2. Í hvaða tvo þætti má skipta fiskveiðum?

3. Hvað hafa Íslendingar, Norðmenn og Færeyingar samið um sín á milli í sjávarútvegsmálum?

4. En Þjóðverjar, Austurríkismenn og Svisslendingar?

5. Finndu nokkur lönd sem liggja ekki að sjó. Hvar heldurðu að þær þjóðir stundi fiskveiðar?

6. Orðaleit:

   Finndu eftirtalin orð í rammanum:

   fiskeldi, fiskistofa, fiskveiðar, fiskveiðistefna,
   kvóti, þorskur, sjór, síld, vötn, ýsa

N	K	G	X	G	O	A	A	U	K	K	H	F	X	R
A	O	E	R	R	S	K	I	C	G	Z	H	I	B	B
P	D	L	H	Z	F	P	V	T	T	C	X	S	D	C
F	R	U	K	S	R	O	Þ	F	Ó	E	W	K	U	W
Q	I	V	V	B	W	J	W	N	F	V	J	I	U	L
Ý	Q	S	Q	D	X	V	S	I	I	F	K	S	K	P
G	S	G	K	D	Z	J	S	E	V	Q	L	T	F	G
K	Q	A	M	V	C	K	Y	R	J	R	R	O	K	W
F	I	S	K	V	E	I	Ð	I	S	T	E	F	N	A
I	N	P	H	L	K	I	P	W	G	I	R	A	N	B
W	D	L	D	R	F	N	Ð	Y	Z	Q	Ó	Y	Y	O
K	K	I	N	B	T	D	R	A	S	R	J	E	E	Q
S	Í	L	D	Ö	W	Y	F	R	R	S	S	X	A	I
P	U	Z	V	W	Y	D	B	T	I	A	K	R	U	F
N	R	J	G	F	J	B	B	H	V	U	T	C	J	S

Þjónusta

1. Hver er sá atvinnuvegur sem flestir Evrópubúar starfa við?

   ____

2. Nefndu nokkur störf í þjónustugeiranum?

   ____

3. Hvaða þjónustugrein hefur vaxið hvað hraðast á liðnum áratugum?

____

4. Nefndu nokkra þekkta ferðamannastaði sem þú veist um í Evrópu.

____

____

____

____

5. Hvert í Evrópu myndir þú vilja ferðast á sumrin? En á veturna? Af hverju?

____

____

____

6. Teiknaðu eða límdu inn mynd af þekktum ferðamannastað.

Iðnaður

1. Í hvaða landi á iðnvæðingin rætur sínar? Hvernig gerðist það?

___

___

2. Skoðaðu töfluna um atvinnuskiptingu starfandi fólks á bls. 18 og svaraðu spurningum.

- Í hvaða löndum er landbúnaður mestur? ___
- En minnstur? ___
- Í hvaða löndum er iðnaðarframleiðsla mest? ___
- En minnst? ___
- Í hvaða löndum er þjónusta mest? ___
- En minnst? ___

3. Hvaða ályktanir er hægt að draga af upplýsingunum úr töflunni?

___

___

___

___

4. Útskýrðu og nefndu dæmi um:

- Þungaiðnað

___

___

___

- Hátækniiðnað

___

___

___

Auðlindir Evrópu

1. Nefndu dæmi um auðlindir.

2. Hverjar eru helstu auðlindir Evrópu?

3. Nefndu nokkur lönd sem eru rík af auðlindum.

4. Hvar gera Íslendingar sér vonir um að finna olíu?

5. Hvað er olía?

6. Segðu frá Drekasvæðinu.

7. Hvaða auðlind jarðar finnst þér verðmætust og hvers vegna?

Orka

1. Nefndu nokkra orkugjafa.

2. Hvaða orkugjafa er talað um sem græna orkugjafa og af hverju?

3. Til hvers notum við orku?

4. Hvernig getum við sparað orku?

5. Skráðu hjá þér allt það sem þú og þín fjölskylda gerir sem þarfnast orku. Hvaða tæki og tól þurfa orku, hvaða orka er endurnýjanleg og óendurnýjanleg?

6. Ræðið í bekknum um kosti og galla orkugjafa.
   Skrifið niðurstöðurnar í töfluna.

ORKUGJAFI	KOSTIR	GALLAR

Hugað að umhverfinu

1. Hvers vegna er mikilvægt að ganga vel um jörðina okkar og hvernig ber okkur að skila henni til komandi kynslóða?

___

___

2. Hvað er átt við þegar talað er um gróðurhúsaáhrif og hvað veldur þeim?

___

___

___

3. Hvað er endurvinnsla og af hverju er mikilvægt að við endurvinnum?

___

___

___

4. Hvað er hægt að endurvinna? Skoðaðu vef Sorpu (www.sorpa.is).

5. Hvað heitir skólinn sem Sameinuðu þjóðirnar starfrækja á Íslandi?

6. Af hverju helduðu að þessi skóli sé á Íslandi?

7. Hver er ein algengasta náttúruvá í norðanverðri Evrópu?

8. Hvað getur þú gert til að vernda umhverfi þitt?

Samgöngur

1. Hvað þýðir orðið „samgöngur“ og hvað er það sem myndar samgöngunet álfunnar?

2. Hvar eru stærstu flugvellir Evrópu og hvað heita þeir?

3. Hvernig er vörum aðallega dreift um heimsbyggðina?

4. Hvernig berst stærsti hlutinn af neysluvarningi Íslendinga til landsins?

5. Hvaða samgöngugeiri vex hraðast og af hverju?

6. Hverjir eru kostir og gallar þessara samgangna?

Samgöngur	Kostir	Gallar
Götur/bílar		
Járnbrautir		
Flugvélar		
Skip		
Hjóla/ganga		

7. Ef þú ætlar að ferðast frá Íslandi til Innsbrück í Austurríki, hvaða samgöngutæki þarftu að nota? Hvað heldurðu að þú sért lengi á leiðinni? Hvað þarftu að fara langa vegalengd?

____

____

8. Finndu áhugaverðan sumarleyfisstað í Suður-Evrópu og segðu frá hvernig þú ætlar að komast þangað frá Íslandi. Hvaða farartæki notar þú?

____

____

____

9. Hvers vegna heldurðu að góðar samgöngur skipti svo miklu máli í nútíma samfélagi?

____

____

____

____

____

____

____

____

Margar ólíkar þjóðir

1. Hvað eru náttúruleg landamæri?

2. Hvað eru stjórnmálaleg landamæri?

3. Nefndu nokkur lönd sem hafa eingöngu náttúruleg landamæri?

4. Hvað kallast það að vera meðvitaður um þjóðerni sitt?

Tungumál

1. Hvað eru tungumálin í Evrópu u.þ.b. mörg og af hvaða stofnum eru þau?

2. Af hvaða stofni eru þessi tungumál?

Franska	
Spænska	
Pólska	
Úkraínska	
Íslenska	
Sænska	
Rússneska	

3. Hvaða tungumál í Evrópu er óskylt öllum öðrum tungumálum í álfunni og hverjir tala það?

____

4. Hvaða tungumál eru skyld íslensku?

____

____

5. Hvaða tungumál myndir þú vilja læra og hvers vegna?

____

____

____

6. Hvers vegna helduðu að svona margir kunni ensku?

____

____

____

7. Í sumum löndum eru töluð fleiri en eitt tungumál, t.d. í Sviss. Hvaða tungumál eru töluð þar og hvers vegna helduðu að það séu töluð svona mörg tungumál í sama landinu?

____

____

____

8. Fylltu í töfluna eins og þú getur og bættu við fleiri orðum sem þú kannt.
Þú getur fundið svörin á Google translate.

Íslenska	Danska	Enska	Þýska	Franska
Ég			Ich	
Þú				
Hann, hún		He, she		
Halló				
Bless				
Góðan dag	God dag			
Hvað heitir þú				

Trúarbrögð og stjórnarfar

1. Hvað merkir „trúfrelsi"?

____

____

2. Hvaða trúarbrögð eru stunduð í Evrópu?

____

____

3. Í hvaða þrjár kirkjudeildir skiptist kristin trú?

____

____

4. Hvernig skiptast hinar ólíku kirkjudeildir um Evrópu?

____

____

____

5. Hvers konar stjórnarfar ríkir í flestum ríkjum Evrópu?

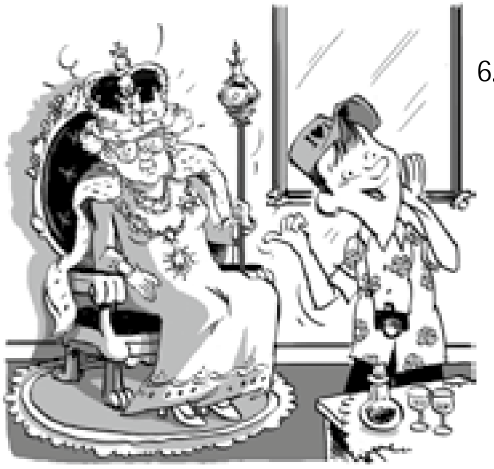

6. Hver er munurinn á lýðveldi og þingbundinni konungsstjórn?

7. Orðaleit. Finndu eftirtalin orð:

búddisti, hindúar, kirkja, kristni, menning, mótmælendur, rómversk kaþólsk, siðferði, trúarbrögð, trúarskoðun, trúfrelsi, íslam

T	U	U	K	H	I	Y	C	D	B	F	B	A	T	F
B	Ú	D	D	I	S	T	I	G	N	B	I	X	R	B
Ð	G	Ö	R	B	R	A	Ú	R	T	E	U	C	Ú	Z
M	A	Z	S	J	N	L	U	Y	I	O	Z	Z	A	U
M	R	J	V	K	I	M	J	F	Q	J	A	O	R	Z
R	Ó	M	V	E	R	S	K	K	A	Þ	Ó	L	S	K
M	J	T	G	M	O	I	L	M	X	A	G	F	K	I
E	A	P	M	D	G	H	S	E	A	L	B	X	O	Ð
N	V	D	V	Æ	I	G	X	T	R	L	X	T	Ð	R
N	W	B	N	N	L	A	F	Y	N	F	S	Q	U	E
I	R	D	D	P	P	E	H	D	K	I	Ú	I	N	F
N	W	Ú	S	Q	A	B	N	I	M	P	E	R	L	Ð
G	A	J	K	R	I	K	V	D	L	B	X	I	T	I
R	O	B	Y	G	X	A	K	F	U	M	L	B	W	S
X	Z	G	F	G	B	W	S	X	A	R	L	X	Z	D

Norðurlönd

1. Merktu inn á kortið með því að setja númer eða nafn á réttan stað.

1. Svíþjóð
2. Noregur
3. Finnland
4. Ísland
5. Danmörk
6. Færeyjar
7. Bretland
8. Írland
9. Rússland
10. Atlantshaf
11. Norðursjór
12. Helsingjabotn
13. Eystrasalt
14. Finnski flói
15. Noregshaf
16. Álandseyjar
17. Skagerrak
18. Kattegat

Norðurlönd

Veldu þér eitt Norðurlandanna til að fræðast betur um og kynntu það síðan fyrir bekkjarfélögum þínum.

1. Hvað er landið stórt í km^2? Og hversu margir búa þar?

2. Lýstu landslaginu. (Sléttur, fjöll, vötn o.fl.)

3. Hvaða trúarbrögð eru í landinu?

4. Hvaða tungumál er talað í landinu?

5. Teiknaðu og litaðu fána landsins.

6. Finndu nokkra þekkta ferðamannastaði í landinu og segðu frá þeim.

7. Nefndu einhverja þekkta persónu frá landinu (t.d. rithöfund, söngvara/hljómsveit, stjórnmálamann).

8. Hvað heitir gjaldmiðill landsins? Teiknaðu mynd af seðli og mynt.

9. Skrifaðu 1–2 spurningar um eitthvert Norðurlandanna annað en landið sem þú valdir þér.

10. Veldu eitt af eftirtöldu og skrifaðu stutta kynningu (t.d. PowerPoint) og kynntu fyrir bekkjarfélögum þínum. Leitaðu heimilda víðar en í kennslubókinni.

Jarðgöng í Noregi – Svansmerkið – Samar – Víkingar – Kalmarsambandið

Krossgáta

Lóðrétt

2. Eitt Norðurlandanna
3. Höfuðborg Finnlands
4. Höfuðborg Færeyja
5. Höfuðborg Danmerkur
6. Nyrsti oddi Noregs
7. Borg í Danmörku
8. Tungumál Svía
9. Borg í Noregi
12. Eyjar milli Finnlands og Svíþjóðar
14. Þjóðflokkur í norðurhluta Skandinavíu

Lárétt

1. Höfuðborg Noregs
6. Norræn samvinna
11. Höfuðborg Íslands
13. Sund á milli Danmerkur og Svíþjóðar

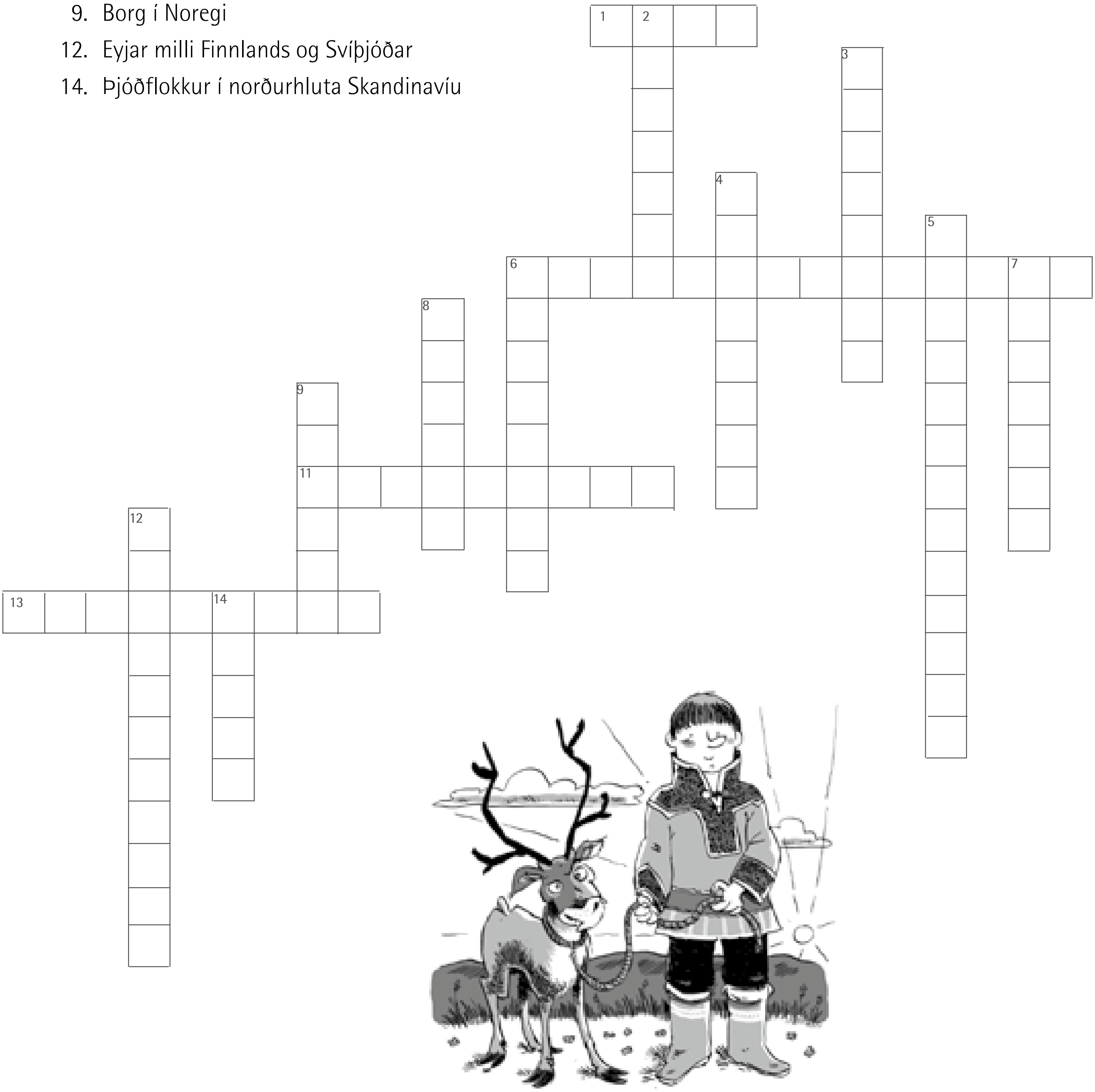

Vestur-Evrópa

1. Merktu inn á kortið með því að skrá númer eða skrifa inn á það nöfn.

1.	Írland	8.	Lúxemborg	15.	Korsíka
2.	Frakkland	9.	Lichtenstein	16.	Frísaeyjar
3.	Sviss	10.	Bretland	17.	Hjaltland
4.	Austurríki	11.	Norðursjór	18.	Orkneyjar
5.	Þýskaland	12.	Biscayaflói	19.	Suðureyjar
6.	Holland	13.	Ermarsund	20.	Pýreneafjöll
7.	Belgía	14.	Írlandshaf	21.	Miðjarðarhaf

2. Hvaða lönd tilheyra Vestur-Evrópu? Og hverjar eru höfuðborgir þeirra?

Lönd	Höfuðborgir

3. Hvað er líklegt að hafi gefið Vestur-Evrópu það efnahagsforskot sem hún hefur nú?

4. Hvernig stendur á því að Vestur-Evrópa er þéttbýlli en önnur svæði í álfunni?

Vestur-Evrópa

Veldu þér eitt land í Vestur-Evrópu til að fræðast betur um og kynntu það síðan fyrir bekkjar-félögum þínum.

1. Hvað er landið stórt í km²? Og hversu margir búa þar?

2. Lýstu landslaginu. (Sléttur, fjöll, vötn o.fl.)

3. Hvaða trúarbrögð eru í landinu?

4. Hvaða tungumál er talað í landinu?

5. Teiknaðu og litaðu fána landsins.

6. Skrifaðu 1–2 spurningar um eitthvert land í Vestur-Evrópu annað en landið sem þú valdir þér.

7. Finndu nokkra þekkta ferðamannastaði í landinu og segðu frá þeim.

8. Finndu þekkta persónu frá landinu (t.d. rithöfund, söngvara/hljómsveit, stjórnmálamann) og segðu frá hvað hún hefur afrekað.

9. Hvað heitir gjaldmiðill landsins. Teiknaðu mynd af seðli og mynt.

10. Finndu nokkra áhugaverða staði í því landi sem þú valdir. Hvaða staðir urðu fyrir valinu?

11. Segðu frá áhugaverðri persónu frá þessum hluta Evrópu.

12. Veggspjald: Veldu eitt af eftirtöldum viðfangsefnum og búðu til kynningu þar sem þú kynnir þitt efni fyrir skólafélögum þínum.

- Tískan í París
- Ermarsundsgöngin
- Nýlendur Breta
- Alpafjöll
- Súkkulaði í Sviss
- Vindmyllur og túlípanar
- Knattspyrnulið í Bretlandi

13. Skrifaðu 1–2 spurningar um eitthvert land í Vestur-Evrópu annað en landið sem þú valdir þér.

14. Raðaðu stöfunum í rétta röð og finndu lausnarorðin neðst.

ÍLANDR	18
RYSJENTRDAALEB	13
BEGLÍA	19
NOLLADH	12
LUROGEBMX	7
RALFNKADK	3
SSVIS	10
RUSRAUTÍKI	8
CENTESHIILENT	1
KALTONSD	17
WAELS	20
GAEDNLN	9
RAPÍS	16, 14
BNRE	11
VÍN	15
ELBRÍN	5
METSDRAMA	6
BESULSR	4
NONLOD	
LIDNUB	2

1 2 3 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12   13 14   15   16 17 18 19 20

15. Ritgerð. Veldu eitt af eftirtöldum efnum og skrifaðu ½–1 bls. ritgerð.
Mundu eftir að hafa upphaf, miðju og endi.

- Franska byltingin
- Napóleon Bonaparte
- Þorskastríðið
- Fyrri heimstyrjöldin
- Seinni heimstyrjöldin
- Stríðsárin á Íslandi
- Adolf Hitler

Austur-Evrópa

1. Merktu inn á kortið með því að setja númer eða nafn á réttan stað.

1.	Pólland	8.	Rússland	15.	Kólaskagi
2.	Rúmenía	9.	Hvíta-Rússland	16.	Finnski flói
3.	Tékkland	10.	Moldóva	17.	Kákasusfjöll
4.	Eistland	11.	Slóvakía	18.	Krímskagi
5.	Lettland	12.	Ungverjaland	19.	Hvítahaf
6.	Litháen	13.	Svartahaf	20.	Barentshaf
7.	Úkraína	14.	Kaspíhaf	21.	Eystrasalt

2. Hvaða lönd tilheyra Austur-Evrópu? Hverjar eru höfuðborgir þeirra?

Lönd	Höfuðborgir

3. Með hvaða hætti var stjórnarfar í Austur-Evrópu á 19. öld og fram á þá tuttugustu?

4. Hverjar voru afleiðingar stjórnarháttanna?

5. Hvað heitir hæsti tindur Evrópu og í hvaða fjallgarði er hann?

6. Hver eru Eystrasaltsríkin þrjú og hvaða ríki tilheyrðu þau áður?

7. Hver er stærsti minnihlutahópur í Evrópu?

8. Hvað var kalda stríðið?

9. Hvaða land er stærst í heimi?

Austur-Evrópa

Veldu þér eitt land í Austur-Evrópu til að fræðast betur um og kynna síðan fyrir bekkjarfélögum þínum.

1. Hvað er landið stórt í km^2? Og hversu margir búa þar?

2. Lýstu landslaginu. (Sléttur, fjöll, vötn o.fl.)

3. Nefndu eitthvað sem einkennir landið.

4. Hvaða trúarbrögð eru í landinu?

5. Hvaða tungumál er talað í landinu?

6. Teiknaðu og litaðu fána landsins.

7. Finndu nokkra þekkta ferðamannastaði í landinu og segðu frá þeim.

8. Nefndu einhverja þekkta persónu frá landinu (t.d. rithöfund, söngvara/hljómsveit, stjórnmálamann).

9. Hvað heitir gjaldmiðill landsins. Teiknaðu mynd af seðli eða mynt.

10. Skrifaðu 1–2 spurningar um eitthvert land í Austur-Evrópu annað en landið sem þú valdir þér.

11. Veldu eitt af eftirtöldu og skrifaðu stutta kynningu (t.d. PowerPoint) og kynntu fyrir bekkjarfélögum þínum.

- Svarta moldin
- Drakúla greifi
- Sankti Pétursborg
- Úralfjöll
- Kólaskagi
- Volga
- Eystrasaltslöndin

12. Veldu eina borg í Austur-Evrópu, finndu upplýsingar um hana. Kynntu borgina fyrir bekknum og reyndu að fá þau til að heimsækja hana. Finndu myndir á Netinu af einhverju áhugaverðu í borginni.

13. Skrifaðu 1–2 spurningar um eitthvert land í Austur-Evrópu annað en landið sem þú valdir þér.

Suður-Evrópa

1. Merktu inn á kortið með því að skrá númer eða nafn á réttan stað.

1. Ítalía
2. Spánn
3. Grikkland
4. Portúgal
5. Albanía
6. Serbía
7. Króatía
8. Makedónía
9. Kosovo
10. Svartfjallaland
11. Andorra
12. Mónakó
13. Bosnía-Hersegóvína
14. Tyrkland
15. Kýpur
16. Malta
17. Miðjarðarhaf
18. Eyjahaf
19. Mallorka
20. Ibiza
21. Krít
22. Sardinia
23. Sikiley
24. Adríahaf
25. Gíbraltarsund
26. Alpafjöll
27. Jónahaf
28. Pýreneafjöll
29. Biscayaflói
30. Appennínafjöll
31. Pelopsskagi
32. Tyrrenahaf
33. Lígúríuhaf
34. Líonflói
35. Slóvenía

2. Hvaða lönd tilheyra Suður-Evrópu? Hverjar eru höfuðborgir þeirra?

Lönd	Höfuðborgir

3. Af hverju er talað um löndin í Suður-Evrópu sem Miðjarðarhafslöndin?

____

____

4. Af hverju er oft talað um að þessi hluti Evrópu sé vagga vestrænnar menningar?

____

____

5. Hvað heita skagarnir þrír sem ganga út í Miðjarðarhafið?

____

____

____

6. Hvað heita tvö virkustu eldfjöll á Ítalíu, og jafnframt í Evrópu, og hversu há eru þau?

7. Hvaða mikli fjallgarður umlykur Ítalíuskagann að norðanverðu?

8. Hvaða lönd eru á Balkanskaga?

9. Hvaða staðir á Spáni hafa verið vinsælir ferðamannastaðir? Bættu við fleiri stöðum sem þú veist um eða hefur komið til.

Suður-Evrópa

Veldu þér eitt land í Suður-Evrópu til að fræðast betur um og kynna síðan fyrir bekkjarfélögum þínum.

1. Hvað er landið stórt í km²? Hversu margir búa þar?

2. Lýstu landslaginu. (Sléttur, fjöll, vötn o.fl.)

3. Nefndu eitthvað sem einkennir landið.

4. Hvaða trúarbrögð eru í landinu?

5. Hvaða tungumál er talað í landinu?

6. Teiknaðu og litaðu fána landsins.

7. Nefndu einhverja þekkta persónu frá landinu (t.d. rithöfund, söngvara/hljómsveit, stjórnmálamann).

8. Hvað heitir gjaldmiðill landsins. Teiknaðu mynd af seðli og mynt.

9. Skrifaðu 1–2 spurningar um eitthvert land í Suður-Evrópu annað en landið sem þú valdir þér.

10. Krossgáta:

Lárétt

4. Höfuðborg Grikklands
5. Grísk eyja
6. Páfagarður er í ...
8. Fjallgarður milli Spánar og Frakklands

Lóðrétt

1. Eyja í Miðjarðarhafi
2. Smáríki á Ítalíu
3. Höfuðborg Bosníu og Hersegóvínu
4. Milli Ítalíuskaga og Balkanskaga
7. Landsvæði í Suðaustur-Evrópu
8. Land vestan við Spán

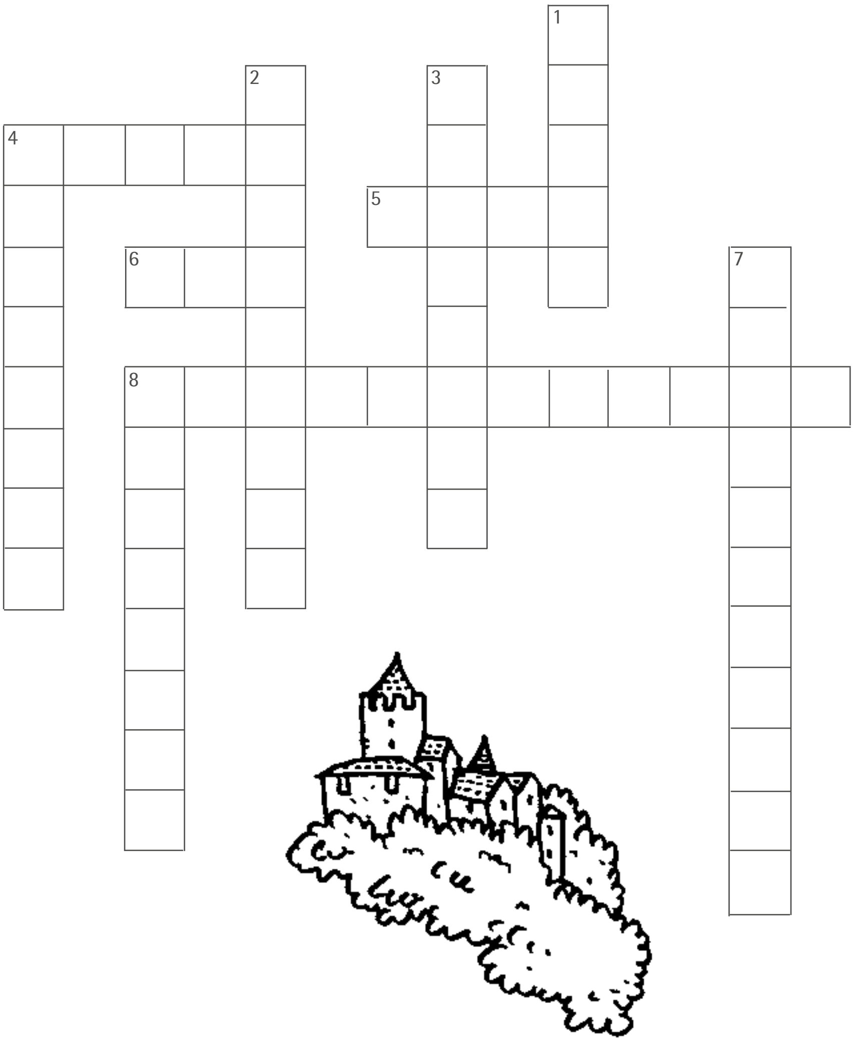

11. Veldu eitt af eftirtöldum viðfangsefnum, finndu upplýsingar á netinu eða í bókum og skrifaðu stutta umfjöllun. Teiknaðu mynd eða finndu mynd á netinu. Búðu til veggpsjald og kynntu fyrir bekkjarfélögum.

- Spænska heimsveldið
- Flamengódans
- Baðstrendur við Miðjarðarhafið
- Galíleó Galílei
- Ólympíuleikarnir í Grikklandi
- Eyjarnar í Miðjarðarhafi
- Páfagarður
- Skakki turninn í Pisa
- Móðir Teresa
- Evrópuþjóðir á Íslandsmiðum

Samvinna í Evrópu

1. Hvað er Evrópusambandið (ESB) og af hverju var það stofnað?

____
____
____
____
____
____
____
____

2. Í hvaða borg og landi eru höfuðstöðvar Evrópusambandsins?

____

3. Hvert var markmiðið með stofnun ESB?

____
____

4. Hvað tákna stjörnurnar í fána ESB?

____
____

Teiknaðu og litaðu fána Evrópusambandsins.

5. Hvað heitir þing ESB?

6. Hvað heitir mynt ESB?

7. Hvað heita helstu stofnanir ESB?

8. Hvaða stofnun fer með framkvæmdavaldið og hver með löggjafarvaldið?

9. Hvað er EFTA?

10. Hvaða fjögur ríki eru í EFTA?

11. Hver er munurinn á EFTA og ESB?

12. Fyrir hvað stendur skammstöfunin EES?

13. Hvað felur Schengen-samstarfið í sér?

14. Til hvers þarf að taka vegabréf með sér í ferðalög? Útskýrðu.

15. Hvað er NATO og hvenær var það stofnað?

16. Hvað eru Sameinuðu þjóðirnar og hvenær voru þær stofnaðar?

17. Hvað eru mannréttindi?

18. Nefndu íslensk samtök sem vinna að verndun mannréttinda?

19. Veldu þér eitt af eftirtöldum viðfangsefnum og skrifaðu stutta ritgerð. Hvers konar bandalag er þetta? Hvaða ríki eru í því? Hvenær var það stofnað? Hver er megintilgangur þess? Aflaðu þér nánari upplýsinga t.d. úr dagblöðum eða af Netinu.

- ESB – Evrópusambandið
- EFTA
- EES – Evrópska efnahagssvæðið
- Schengen – samstarfið
- NATO – Atlantshafsbandalagið
- Sameinuðu þjóðirnar – SÞ

20. Hvað viltu vita um hin bandalögin? Búðu til eina spurningu um hvert bandalag annað en það sem þú skrifaðir um að framan.

21. Hvað þýðir að lönd séu eitt markaðssvæði?

22. Hverja telur þú helstu kosti og galla þess að vera í Evrópusambandinu (gott að ræða við foreldra)?

Kostir	Gallar

23. Orðaleit. Finndu eftirtalin orð:

Brussel, EFTA, ESB, Evrópusambandið, Evrópuþing, fjármagn, fjórfrelsi, Norðurlandaráð, tollabandalag, tollar, tollfrjáls, vinnuafl, vöruflutningar

V	H	N	T	Q	O	F	V	I	E	M	T	T	L	B
M	R	D	O	Y	E	O	I	S	V	E	V	T	N	R
Y	X	V	L	D	V	S	N	L	R	V	Ö	O	P	U
T	O	L	L	A	R	M	N	E	Ó	B	R	L	X	S
C	A	W	A	P	Ó	V	U	R	P	Ð	U	L	Q	S
R	J	F	B	W	P	H	A	F	U	V	F	F	C	E
E	M	S	A	C	U	B	F	R	S	M	L	R	F	L
S	F	I	N	M	Þ	H	L	Ó	A	V	U	J	M	C
B	G	T	D	X	I	A	Q	J	M	T	T	Á	G	C
Y	O	S	A	H	N	P	Y	F	B	W	N	L	I	K
H	B	I	L	D	G	W	R	P	A	T	I	S	S	Y
P	N	G	A	M	R	Á	J	F	N	N	N	H	W	G
K	J	R	G	T	H	O	L	D	D	P	G	P	V	W
G	Á	P	H	G	R	N	A	V	I	E	A	X	N	T
Ð	N	R	Z	E	Z	J	Z	H	Ð	N	R	K	E	X

Evróvisjón – ekki bara söngvakeppni

1. Hvað er átt við með Evróvisjón?

2. Hvaða lag finnst þér skemmtilegast úr söngvakeppni síðustu ára? Hvað heitir flytjandinn?

3. Eftir hvaða íslenska lagi manstu úr söngvakeppninni?

Lönd að hluta í Evrópu

1. Hvaða þrjú lönd eru að hluta til í Evrópu?

2. Í hvaða heimsálfu er langstærsti hluti þessara landa?

Lönd með landamæri að Evrópu

1. Hvaða tvö lönd eiga landamæri að Evrópu?

2. Í hvaða fjallgarði eru þessi lönd?

3. Hvaða höf liggja að þessum löndum?

Samantekt

1. Núna, þegar þú hefur lesið um lönd Evrópu, ættir þú að þekkja fleiri lönd. Merktu inn á kortið þau lönd sem þú þekkir núna án þess að nota kortabók.

2. Hvað kom þér mest á óvart?

3. Hvaða lönd langar þig að heimsækja? Af hverju?

4. Ef þú ætlar að ferðast til Evrópulanda, hvar getur þú fundið upplýsingar um löndin?

5. Hvað þarftu að vita áður en þú leggur af stað?

6. Hvað þarftu að taka með þér í ferðina?

EVRÓPA - vinnubók

Vinnubók þessi hefur að geyma verkefni með námsefninu Evrópa eftir Hilmar Egil Sveinbjörnsson og er ætlast til að nemendur vinni þau samhliða lestri kennslubókarinnar. Lögð er áhersla á að verkefnin séu fjölbreytt og áhugaverð og dragi fram lykilhugtök í hverjum kafla bókarinnar.

Verkefnin sömdu Hilmar Egill Sveinbörnsson og Eygló Sigurðardóttir.

NÁMSGAGNASTOFNUN
06399

ISBN 978-9979-0-1570-3
9789979015703